

Referat af medlemsmødet 9. feb. 2006

Vejret var ikke det bedste da vi nåede til aften, men en ok medlemmer havde dog sat kursen mod Hanstholm museum, hvor man først samledes ude i udstillingen hvor de otte modeller af bunkersbyggeri blev beset.

Derefter ind i varmen hvor snakken hurtigt kom i gang, ganske som det er meningen med disse aftener, og sandelig om ikke et lille uformelt bestyrelsesmøde sneg sig ind. Det blev hurtigt ordnet, og vi kunne give os til at se tyske ugerevyer fra juni 44, hvor speakeren var meget sejrssikker, og vi blev enige om, at de allierede nok ikke havde set disse revyer, for så havde det aldrig gået godt, når tonen skulle efter sigende have holdt sig lige til det sidste og det skal nok passe, for når man havde elastiske tilbagetog og frontudretninger, jamen så kunne det ikke slå fejl.

Da revyerne var færdige kom kaffen på bordet og vi hyggede videre, der blev også solgt et par bøger som et medlem havde med.

Da der ikke var mere kaffe og bøger blev vi enige om at sige tak for i aften både til hinanden og til Jens A. for husly.

Ref: Jarl Ingerslev

Besættelsestidshistorisk selskab

for

Thy og Vester Han Herred

BSTH

Nyhedsbrev nr. 46

Juni 2006

Bestyrelsen:

Formand:	Jarl Ingerslev	97941830
Næstformand:	Erik Andersen	97933536
Sekretær:	Tage Nordensgaard	97982125
Kasserer:	Jens C. Grud Sørensen	97961656
Medlem:	Knud Arne Kristensen	97936444
Suppleant:	Jens Andersen	97961736
Revisor:	Esben Kågård	97926820
Revisorsuppleant:	Starch Lauritsen	97923292

MEDLEMSLISTE pr: 08. MAJ 2006

Nr. NAVN

ADR:

TLF:

1
2
5
6
7
8
10
17
21
27
30
31
36
37
38
41
47
51
52
54
56
60
62
63
67
70
72
74
76
79
80
83
86
87
88
89

91
92
93
94
95
96
97
98
100
101
102
103
10
105
10
TOTAL:

52

Beretning 2006

Så blev det tid igen for en generalforsamling, og en beretning der måske ikke adskiller sig særligt fra sidste år, men jeg har ikke kikket, så er der noget man har hørt før er det tilfældigt.

Men for at begynde med begyndelsen og bestyrelsen så har vi holdt de sædvanlige, og jeg havde nær sagt pligtige møder, for hvis det er en pligt er det en rar en af slagsen.

Som det måske er kendt, har vi beslaglagt Esbens bunker til møderne, der er en vis atmosfære dernede, og der har fundet mange diskussioner sted, og mange beslutninger er truffet, om ikke lige nede i bunkeren så oppe i stuen over kaffen og bunkerbogen. Det var da også her at udstillingen sidste år i forbindelse med 4. maj ikke lige fødtes men fik sit indhold. Resultatet blev en god lille udstilling, som vi godt kan være bekendt at lægge navn til, vi fik endda ros af museet, og den giver jeg straks videre til de medlemmer, der lagde tid og arbejde i projektet.

Og så kom kanonrøret, nå ja - det var BSTH ikke så meget indblandet i, men alligevel var der medlemmer mødt op for at se det ankomme til vores museum - nu skal det ikke mere ligge trist og kedeligt langs en væg, nu er det et flot blikfang.

Den 28. maj slog turudvalget til, denne gang gjaldt det Hirtshals hvor de fremmødte medlemmer fik en gedigen rundvisning af Tonny Jensen, der er daglig leder på stedet, som virkelig er et besøg værd. Adskillige bunkers står som i 1945, mange endda nu med indlagt lys, det er et sted hvor man bogstaveligt talt går bagud i tid og rum.

Da sommeren så småt gik på hæld blev medlemmerne inviteret på tur i og omkring Hanstholm. Først til Hjertebjerg hvor TDC har en bunker som vi havde fået lov at bese. Den har huset en mammut radar derefter til marinens bunker nær hotel Hanstholm, som der også var adgang til, for øvrigt en af de få bunkers der den dag i dag bruges til den funktion den var beregnet til. Så gik turen til Febbersted, hvor der ligger en fin narrestilling for 38 cm batteriet. Efter en afstikker til Vigsø endte man i Ræhr, hvor deltagerne kikkede på en Jagdschloss radarbygning, og det hele endte på museet hvor der blev orienteret om nyrehvervelser.

Så kommer vi frem til november, hvor vi havde inviteret SES til at fortælle om radar, som er hans kæphest og den blev redet fint og præcist. Vi fik en god og bred orientering om anlæggene her i nordvest, hvad deres opgaver var og hvor de sendte deres meldinger hen, og ikke mindst hvad det var for nogle apparater

der var stillet op.

Her i det tidlige forår havde vi så et almindeligt medlemsmøde, hvor der kunne medbringes ting og sager man kunne snakke om og kikke på - der var lidt bøger og genstande sat til salg.

Her for nylig var der så turen til Frederikshavn. Det forlyder, at der var ca 18 deltagere, og at der var enighed om at det havde været en interessant tur, med flere perspektiver.

Nu er der så sendt invitation ud til en Norgestur, som vi håber mange vil tage med på. Invitationen er også lagt ud på vore hjemmeside, og vil snart blive lagt ud på Atlantvolden's netværk, idet BSTH altid har kunnet deltage i arrangementerne der, så må det være rimeligt at vi gør gengæld, når vi har mulighed for det. Der har også været andre arrangementer i foreningen, som Atlantvoldens medlemmer har deltaget i, og det er vi bare glade for.

Set i lyset af dette års beretning, og årene før så synes jeg, vi holder et pænt niveau, man kan altid ønske sig mere og mere og så ende som konen i muddergrøften. Vi har en tur og et medlemsmøde forår og efterår og det er mit indtryk, at det er passende, og det synspunkt tror jeg bestemt, jeg deler med den øvrige bestyrelse, men vi er altid åbne for en god ide, enten til et møde eller en tur. Så har du noget du vil foreslå, så er det lige så velkomment som stof til bladet.

Turudvalget arbejder med årets tilbud, de bliver fremlagt ved møderne med bestyrelsen. Vi diskuterer til tider livligt, og ender som regel med at være enige og resultatet sendes ud til medlemmerne.

Som jeg vist før har nævnt, så arbejder bestyrelse og turudvalg endog meget tæt sammen. Skulle det være efter bogen, skulle der vist kun være en fra udvalget med til bestyrelsesmøderne, som kun havde ordet når samme udvalgs oplæg var på dagsordenen, men vi er alle tilstede, og det ser jeg som en fordel, for så kan eventuelle spørgsmål uddybes og forklares her og nu og dermed sikre en hurtig behandling.

Bladudvalget, det er også os, er på tærne for at finde stof til næste nummer, det er ikke altid lige nemt, og derfor efterlyser vi altid noget fra medlemmerne, og vi sakser fra andre udgivelser, men har du noget er det altid velkomment.

Det var så årets gang i BSTH.

130 til foredrag

Bo Lidegaards foredrag på Thisted Bibliotek 24/4 2006 blev en stor succes for de seks arrangører, idet foredraget samlede 130 tilhørere.

Det spændende og meget engagerede foredrag tog udgangspunkt i Lidegaards eneste store bogværk "Kampen om Danmark 1933-1945".

Lidegaards tese var, at kampen ikke først begyndte den 9. april 1940, men allerede i 1933, da Hitler kom til magten i Tyskland og dermed opbyggede endnu et totalitært regime i Europa. For den socialdemokratisk-radikale regering gjaldt det om for enhver pris at undgå, at det danske demokrati blev undergravet af totalitære kræfter, en kamp, som også fik tilslutning fra andre partier. Denne brede støtte til demokratiet betød, at hverken nazister, fascister eller kommunister fik fodfæste i befolkningen, heller ikke efter landets besættelse i 1940.

Ifølge Lidegaard handlede de danske politikere klogt, da man besluttede hurtigt at indstille modstanden den 9. april. Herved opnåede man en situation, hvor der hverken blev tale om dansk kapitulation eller en krigserklæring fra tysk side, og tyskerne overtog på intet tidspunkt ledelsen i landet, som det var tilfældet i alle øvrige besatte europæiske lande, herunder også Norge.

Citat: Thisted dagblad

Og det er jo det dejlige ved et demokrati, at vi har lov til at være uenige, hvilket undertegnede så i høj grad er her. Det der kendetegner vores demokratiske system er en opdeling, og adskillelse, af den lovgivende, den dømmende, og den udøvende magt, og ingen kan vel i fuld alvor påstå at disse forhold var opfyldt efter sept 1944, men længe leve retten til at være uenige.

Jens C Grud Sørensen, BSTH

BESÆTTELSESTIDSHISTORISK SELSKAB

for Thy og Vester Hanherred

2. maj 2006

Referat af ordinær generalforsamling

Torsdag den 20/4 2006 kl. 19.30 på Museet, Molevej, Hanstholm

Dagsorden

- Valg af dirigent Knud Jespersen - **Valgt**
 - A æggelse af formandens beretning. **Bilag**
 - Forelæggelse af det reviderede regnskab. **Viser et underskud på ca. 2100,- kr.**
 - Behandling af forslag - forslag der ønskes behandlet skal være formanden i hænde mindst 2 uger før. **Ingen forslag.**
 - Fastsættelse af selskabets organisation (Valg til turudvalget) **Uændret: Esben K-Erik A-Ole J**
 - Fastsættelse af kontingent (for 2007). Henset til underskud m.m. foreslår kassereren kontingentet for 2007: 200,-kr årligt: **Vedtaget**
 - Valg af bestyrelse og revisorer.
På valg Jarl Ingerslev
 Tage Nordensgaard
 Knud Arne Kristensen
 Suppleant Jens Andersen
 Revisor Esben Kaagaard
 Revisorsuppleant K Starch Lauritsen
- Alle valg var genvalg**
- Eventuelt Kaffe / small talk

referent:

Jens C Grud Sørensen

Tur til Frederikshavn 1-4-2006

Ca. 18 deltagere havde taget turen til Frederikshavn med ankomst ca 09.30 på Pikkerbakken.

Efter at have taget hul på madpakken var der en kort intro om Pikkerbakkens historie.

Herefter var der rundvisning i området som både rummede Danske og Tyske anlæg, bl.a. 3 kanoner fra Niels Juel taget i 1943 og stadig på plads i bunkeren.

En af Niels Juels kanoner stadig på plads

Ildlederbunkeren med dansk tilbygning

Fylleled, almindelig sammenstimlen

Regelbau 635, med karakteristisk tilbygning som antyder at der har været en udtalt mangel ved den oprindelige konstruktion

Resten af madpakken blev uskadeliggjort i laden på den gård som området oprindeligt havde tilhørt.

Derefter kørte selskabet til Fylleled, et område med ammo bunker af forskellig oprindelse. Det tyske såvel som det danske forsvar havde brugt området (dog ikke samtidig)

Området er nu på private hænder, og nogle af bunkerne er allerede udlejet og bruges til forskellige formål.

Afgang fra frederikshavn kl. 1500, mættet af indtryk fra ere tidsepoker.

Fra de gamle aviser:

Da Thy var uden strøm og telefon

..eller da man besluttede at lægge alle strøm- og telefon ledninger i jorden.

Datoen den 17/9 1940 siger sikkert ikke ret mange noget som helst, men de som oplevede den kan sikkert genkende efterfølgende, men sikkert ikke med stor glæde.

17. september 1940 var dagen hvor Thy blev lagt øde og isoleret fra omverdenen. Jo der var krig, eller vi kunne kalde det besættelse, men det var nu ikke fordi vi var blevet udsat for voldsomme krigshandlinger at vi pludselig stod uden strøm og telefon. Nej det var ganske simpelt et sammenfald af uheldige omstændigheder som gjorde udfaldet. Den første uheldige omstændighed var at en vis hr. Hitler havde fundet anledning til at angribe England og den anden uheldige omstændighed var at der havde været et temmelig alvorligt blæsevejr over England som havde forårsaget at en hel del af de spærreballoner som Englænderne brugte i sit forsvar havde revet sig løs, og vinden havde så simpelthen bragt ballonerne til Thy.

Og en spærreballon hvad er så det ?

Spærreballoner blev så vidt det vides indført under første verdenskrig, det ligger i hvert fald fast at de ikke eksisterede før man opfandt yvemaskinen, så der er en nøje sammenhæng.

En spærreballon var normalt ca 20 m land med en diameter på ca 9 m, og lavet af en slags gummieret stof, den skulle jo gerne være lufttæt. (Alt blev jo brugt/genbrugt under krigen, også stof fra balloner, men efter sigende var stoffet ganske ubehageligt (tæt))

For at få tingesten i luften blev den fyldt med brint, hvilket jo ikke er helt ufarligt, men forholdsvis billigt.

Ballonen var fastgjort til jorden, eller en båd, eller måske en lastbil, med en stålwire som kunne have en længde på helt op til 3000 m.

Ofte forsøgte man at skjule ballonerne i skyer så ikke de markerede de lønnende mål altfor tydeligt.

Det var så meningen at wirerne mellem jord og ballon skulle ”indfange” fjendtlige y som øj ind i området, hvilket da også skete i adskillige tilfælde. Det vides at Tyskerne tog ballonfaren ganske alvorligt, i hvert fald blev der i gennem hele krigen opfundet og indstalleret adskillige anordninger til at klippe wirer på spærreballoner.

Året før udbruddet af 2 verdenskrigs udbrud i 1939 dannede Englænderne ”Ballon Command” helt parallelt med ”Bomber Command” og Fighter Command”, så sagen blev behandlet helt professionelt.

Da ”Blitzen” (Slaget om England) var på sit højeste, sommeren 1940, var der deployeret ca 1400 balloner,(herfra skal så trækkes de ca 10 -15 som hærgede Thy) hvoraf ca en tredjedel omkring London. I 1944 da antallet var størst var der ca 3000 balloner i luften.

Netop i 1944 var året da Tyskerne bragte et nyt våben ind i krigen, V1, og det viste sig at ballonerne var ganske effektive mod V1, som jo øj i en højde som lå indenfor ”ballonrækkevidde” og som jo af gode grunde ikke lavede undvige manøvrer.

Tyskerne havde ganske vist forsynet V1 med anordninger til ”wireklipping”, men virkningen var vist ikke helt som tilsigtet.

Normalt skulle der 16 mand til at betjene en spærreballon, altså ganske mandskabskrævende, hvilket da nok også er årsagen til at betjeningen af spærreballonerne i 1942 overgår til den Engelske pendant til Kvindeligt Flyverkorps (the Womens Auxillary Air Force) som havde ca 16000 medlemmer beskæftiget med sagen.

Det menes at visse helt specielle balloner blev fremstillet i mindre omfang til offensive formål, så som at bringe propaganda materialer frem, samt muligvis også til transport af en slags brandbomber(fosfor). Disse specialballoner var mindre i omfang end de egentlige spærreballoner da de jo ikke skulle bære en tung wire.

Balloner blev i udstrakt grad brugt under hele krigen til sikring af vigtige områder, her ses billeder fra invasionen i Normandiet i 1944, - der er ingen mangel på balloner.

Også på Tysk side anvendte man spærreballoner, ganske som på Engelsk

Tilbage til Thy:

Det er klart at når en 10 – 15 balloner med efterfølgende wirer i en kraftig blæst bevæger sig hen over landskabet ja så må der ske en vis ødelæggelse, især på mindre modstandsdygtige elementer som telefon- og eltråde. Det tog telefon - og elselskaberne 4 dage at reetablere forbindelserne, og gennem hele krigen var spærreballoner et meget uvelkommt syn på himlen, som blev jaget med stor iver, enten forsøgte man at skyde dem ned, eller hvis det kunne lade sig gøre, at tøjre dem, inden skaden blev for stor. Gennem hele krigen var der adskillige tilfælde af ødelæggelser forårsaget af spærreballoner, men ingen så omfattende som den 17/9 1940.

Det er vel helt unødvendigt at tilføje at løsrevne spærreballoner også i selve England var et stort problem. Det er indlysende at personellet som betjente spærreballonerne var yderst interesserede i vejrudsigten, hvis der var udsigt til stærk vind blev ballonerne halet ned i ganske lav højde og forsynet med ekstra fortøjninger, men altså som historien viser: ikke altid med rettidig omhu.

*Jens C Grud Sørensen,
tak til lokalhistorisk arkiv samt Keld Starch*

Illusionsnummer i klitterne

af Jens Fogh-Andersen

Under krigen anlagde tyskerne narrebatterier for at afledede opmærksomheden fra de stillinger, hvor det rigtige skyts stod. Nogle af narrebatterierne ligger ved Hanstholm, og nu er der ønske om at bevare et af dem, fordi de også er en del af historien om det tyske fæstningsbyggeri i Danmark.

Aktivitet i massevis. Travlhed på byggepladsen, soldater marcherer til og fra; nogle af dem på vej til skydeøvelser på skydebanen for foden af skrænten ud mod Vigsø Bugt.

For dén, der ikke ved bedre, er det her det sker. Lige præcis her er den tyske besættelsesmagt ved at opføre de fire store stillinger i sit 38-centimeter kanonbatteri på Hanstholmknuden.

Men det hele er en illusion. Stedet er ikke Hanstholm, men en lokalitet ved Febbersted inde i Vigsø Bugt, omkring otte kilometer øst for Hanstholmknuden. Bygningerne på stedet er ikke andet end træskeletter beklædt med kanvas; vejene er hvide kalksten lagt ud i terrænet, og de fire store kanonbrønde er kun jordvolde, hvor malede rør af tyndt metal gør det ud for de potente 38-centimeter kanoner i de rigtige anlæg i Hanstholm.

– Narreværk fra ende til anden, siger fhv. skoleinspektør i Hanstholm, Jørgen Lumbye, som har beskrevet narrebatteriet ved Febbersted som led i Skov- og Naturstyrelsens registrering af nyere befæstningsanlæg over hele landet.

I dag er Jørgen Lumbye en af de personer med det mest indgående kendskab til de tyske fæstningsanlæg i og omkring Hanstholm – også narrebatterierne, som han betegner som absolut bevaringsværdige.

650 kubikmeter beton støbt ned i en bunker bliver liggende. Anderledes med narrebatterierne. De forsvinder, hvis der ikke tages initiativ til at sikre dem, men det har der foreløbig ikke været interesse for, konstaterer Jørgen Lumbye.

Muligheden for at sikre anlæggene er nu inden for rækkevidde. Måske. Sammen med anlæggene ved Febbersted tænker Jørgen Lumbye nu en lang række andre – og hidtil upåagtede tyske anlæg omkring Hanstholm – ind i planerne for en nationalpark i Thy.

Bygningerne er træskeletter beklædt med kanvas, og de fire store kanonbrønde er jordvolde, hvor malede rør gør det ud for rigtige rammer.

Godt nok ligger både skinanlægget for 38centimeter batteriet og et andet skinanlæg lidt vest herfor uden for det område, der er omfattet af en eventuel nationalpark, men tingene hænger sammen.

Nyt materiale

I selve Hanstholm-reservatet ligger blandt andet lyskasterstillinger og pejlestationer, men frem for at lade grænsen til en kommende nationalpark udgøre en begrænsning, vil Jørgen Lumbye hellere tænke hen over grænsen og få skinanlæggene ved Vigsø Bugt med. Det giver sammenhæng, og det giver noget at formidle. Og der er noget at bevare.

Væk er nemlig ikke væk, selv om mange af de anlæg, Jørgen Lumbye betegner som bevaringsværdige, efterhånden ligger godt gemt i landskabet. Det viser sig nemlig, at der rent faktisk er massevis af dokumentation af anlæggene, når først man begynder at lede.

Nogen af anlæggene lever stadig i erindringen hos ældre folk, andre er beskrevet i materialer, der ligger i arkiverne. Blandt andet i Freiburg i Tyskland. Arkiverne her har over de sidste tre til fire år leveret masser af »nyt« materiale.

Jo mere der ledes, desto mere dukker frem, og der er sket meget, siden Jørgen Lumbye helt bogstaveligt var i felten for at finde synlige spor af anlæggene i

forbindelse med Skov- og Naturstyrelsens registreringsprojekt.

Det handlede om at finde, hvad findes kunne. Både ved at bruge øjnene og gå ud fra engelske luftfotos taget under Besættelsen og danske luftfotos taget efter Befrielsen. Og når først anlæggene var genopdaget, begyndte næste fase: Arbejdet med at beskrive dem og med at finde de materialer i form af billeder, arbejdstegninger og arbejdsinstruktioner, der er nødvendige for beskrivelsen.

Det er gået rigtig godt. Specielt i de senere år er der fundet så meget arkivmateriale, at der efterhånden tegner sig et ganske præcist billede af de mere upåagtede tyske anlæg som skinbatterierne.

– Her og nu er det mest spændende disse upåagtede anlæg, mener Jørgen Lumbye. De store betonanlæg er beskrevet og registreret – og de forsvinder ikke de første mange år.

Skinanlæggene, derimod, er specielle – og især skinanlægget for 38 centimeter, batteriet er unikt. Der findes kun ét. Unikt er også skinanlægget for en 10,5 centimeter FLAK-stilling en kilometer længere mod vest, ikke mindst fordi det stadig er meget velbevaret. Så længe det varer.

Skinanlæggene ved Febbersted er ikke omfattet af fredning. De ligger på marker, der afgræsses, og kreaturerne træder stille og roligt anlæggene ned.

I det perfekte illusionsnummer skal der være et gran af sandhed, så gadelamperne var rigtige nok.

Med mindre nogen griber anledningen og tænker i helheder og sikrer, at de beskyttes og bevares ligesom de anlæg, som allerede i dag ligger i fredede områder. Det vil kun kræve en beskedent fredning af nogle arealer på størrelse med et par store parcelhusgrunde.

Kanvas og sløringsnet, et sortmalet rør af metal – det skulle illudere en 38-centimeterkanon

Ned til detaljen

Hvis man ikke lige ved det, er det svært at se, at de ujævne forhøjninger i græsset på marken ved Febbersted rent faktisk er konturerne af et gigantisk illusionsnummer.

Men det er de store stillinger med alle deres forskellige karakteristika i konstruktionen. Under krigen skulle illusionen være perfekt set fra luften – og det var præcis meningen. Så tyskerne gjorde sig umage for at genskabe en kopi af anlæggene i Hanstholm – helt ned til vejanlæg, velfærdsbygninger og sågar gadelys.

Originale konstruktionstegninger fra arkiverne viser, hvordan man anstrengte sig for at få byggeriet til at se helt rigtigt ud.

Ved allierede overflyvninger om natten blev alt lyset på byggepladserne i Hanstholm slukket. Til gengæld tændte man lyset i narrebatteriet.

Ved »angreb« kunne batteriet give ild. Bemandingen talte en underofficer og seks menige, som var indkvarteret på stedet. Deres opgave under angreb var at tænde ild forskellige steder for at markere bombenedslag også selv om det kunne koste et eller to af kanvashusene – og de store fupkanoner kunne også illudere skydning, hvis det var nødvendigt.

Mandskabet i narrebatteriet var bevæbnet med fyrværkeri, som de antændte i tilfælde af et allieret angreb. Det skulle se ud som mundingsild fra kanonerne – og for at undgå, at fyrværkeriet stak ild i vegetationen, var der ved hver »kanon« støbt et betontrug, hvor fyrværkeriet skulle brændes af.

Anlægget i Febbersted blev fotograferet fra luften flere gange både under og efter krigen.

– En sjov detalje, konstaterer Jørgen Lumbye. I det perfekte illusionsnummer skal der være et gran af virkelighed. I narrebatteriet er der således en rigtig bunker til mandskabet.

Den har sandsynligvis også rummet en generator, så anlægget selv kunne levere strøm til sine gadelys, hvis den rigtige strømforsyning svigtede. Desuden er der tæt på anlægget anlagt rigtige observationsposter, og så er der skydebanen på stranden.

De ting var nødvendige for illusionen. For der måtte være noget virkeligt liv på stedet, hvis det hele skulle se rigtigt ud.

En kilometer mod vest ligger et tilsvarende og bedre bevaret illusionsnummer midt på en mark med et udsigt over Vigsø Bugt.

Under Besættelsen var det et narrebatteri for en 10,5 centimeter FLAK-stilling, komplet med markeringer af kanonstillinger, mandskabsbunkere, løbegrave og konturerne af Würtzburg Dora skyderadaren. I dag er det et af

de tyske skinanlæg, Jørgen Lumbye gerne ser fredet – eller beskyttet under en eller anden form.

For fuldstændighedens skyld var omkredsen af stillingerne markeret med hvide kalksten, så de ligner rigtige betonkanter set fra luften. Enkelte steder ligger de hvide sten der stadig den dag i dag.

Virkede illusionen så?

– Det er nok tvivlsomt, mener Jørgen Lumbye. Specielt på et sted som Hanstholmknuden er terrængenstandene så karakteristiske, at det er svært at forveksle tingene.

Men kunne narrestillingerne få nogen til at tro, at et område var sværere befæstet end tilfældet var, så havde det en effekt i sig selv.

I løbet af de næste år forventer Jørgen Lumbye gradvis at publicere sit materiale om nogle af de til dato upåagtede tyske anlæg omkring Hanstholm.

Artiklens illustrationer er udlånt af
MuseumsCenter Hanstholm.